

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie

█
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11

F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Ons kenmerk

█

Uw kenmerk

-

Behandeld door

█
Wetenschappelijk
medewerker / GZB

█

Bijlage(n)

-

Datum 21 november 2022
Betreft Reactie op de factsheet over generieke wetgeving

Geachte █,

In uw email van 3 oktober 2022 heeft u het Coördinatiepunt Assessment en Monitoring nieuwe drugs (CAM) verzocht een reactie te geven in briefvorm op de factsheet van J. van Amsterdam en W. van den Brink over de voor- en nadelen van generieke wetgeving ten aanzien van Nieuwe Psychoactieve stoffen. U heeft het CAM gevraagd te reflecteren op de volgende punten:

1. De beschreven potentiële voor- en nadelen van generieke wetgeving
2. Kader 1, de beschrijving van de Nederlandse situatie (is dit een juiste weergave?)
3. Punten 1 t/m 5 van de gestelde nadelen zoals vermeld in de literatuur
4. De getrokken conclusies naar aanleiding van de evaluatie van de PSA in de UK
5. Kader 2, het gestelde over criminaliteit
6. Kader 3, het gestelde over schadelijkheid
7. Reflectie vanuit het CAM op het wetsvoorstel/stofgroepenverbod

Naar aanleiding van uw email is er een bijeenkomst georganiseerd met een aantal deskundigen van de Commissie Risicobeoordeling nieuwe drugs van het CAM. In deze brief geven de deskundigen en het CAM, hierna CAM genoemd, eerst een algemene reactie en vervolgens reflecties op bovengenoemde punten.

1.0 Algemene reactie

De titel van de factsheet kan de lezer op het verkeerde been zetten. In Europa bestaan er verschillende modellen van generieke wetgeving. De website van de United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) vermeldt per land welke vorm van wetgeving vigerend is.¹ De factsheet neemt de regelgeving (Psychoactive Substances Act, PSA) in het Verenigd Koninkrijk als uitgangspunt terwijl het Nederlandse ontwerp meer aansluit bij het Duitse model (Das Neue-psychoaktive-Stoffe-Gesetz (NpSG)).

De factsheet belicht voornamelijk de nadelen van de generieke wetgeving in het Verenigd Koninkrijk. Deze informatie verdient aanvulling met een opsomming van de actuele voor- en nadelen van de diverse Europese modellen, een duiding naar waarschijnlijkheid van voorkomen en een beschouwing van de methodologische beperkingen bij het evalueren van wetgeving. Daarvoor is systematisch bronnenonderzoek nodig in de wetenschappelijke literatuur, de grijze literatuur en de (inter)nationale netwerken. Voor het schrijven van deze reactie is geen systematisch bronnenonderzoek uitgevoerd. Middels deze brief wil het CAM een aantal kanttekeningen plaatsen en aanvullingen doen.

Door het gebrek aan regulering fungeert Nederland als productie- en belangrijk doorvoerland voor NPS. Bij de duiding van de voor- en nadelen is het van belang om de doelstellingen van het Nederlandse wetsontwerp centraal te stellen waaronder de volksgezondheid en de internationale context rond het tegengaan van ondermijnende en georganiseerde misdaad.

Hieronder wordt de reflectie op de punten 1 t/m 7 gegeven.

1.1 De beschreven potentiële voor- en nadelen van generieke wetgeving

De eerste pagina van de factsheet is een samenvatting. De samenvatting bestaat grotendeels uit de potentiële voor- en nadelen van generieke wetgeving. Een deel van de conclusies geldt specifiek voor het Verenigd Koninkrijk en is (mogelijk) niet relevant voor de Nederlandse situatie. Er zal hieronder op elk potentieel voor- en nadeel een reactie gegeven worden.

Potentiële voordelen van generieke wetgeving

1.1.1 *“Met generieke wetgeving worden het aanbod en het gebruik van NPS beperkt.”*

Uit de officiële evaluaties van Duitsland en het Verenigd Koninkrijk blijkt het algemene gebruik van NPS te zijn afgenomen, met uitzondering van een aantal specifieke gebruikersgroepen.^{2,3} Door het invoeren van NPS-wetgeving wordt de drempel verhoogd om NPS te produceren, te verhandelen en aan te schaffen. Het is wel mogelijk dat er aanbod komt van NPS die niet onder de reikwijdte van de NPS-wetgeving valt. Recentelijk is over een dergelijke stof een casus gepubliceerd waarbij werd getracht om de Duitse NPS-wetgeving te omzeilen en is dergelijke stof in een Nederlandse webshop aangekondigd, waarbij expliciet benoemd is dat deze niet

onder de NpSG valt.^{4,5} In dergelijke gevallen blijft het mogelijk om de individuele NPS te beoordelen volgens de huidige praktijk, zodra er gerede zorgen zijn voor de (volks)gezondheid.

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk

- 1.1.2 *“De wetgever loopt minder achter de feiten aan en hoeft niet iedere keer een nieuw middel onder controle te brengen.”*

Dit geldt voor de stofgroepen die onder het wetsvoorstel vallen. Ervaringen van andere landen laten zien dat risicobeoordelingen én aanvullingen op wetgeving nodig blijven voor NPS uit stofgroepen die niet gedekt zijn (bijvoorbeeld nieuwe benzodiazepines en tryptamines). Verder blijft ook de mogelijkheid individuele stoffen van een lijst te verplaatsen binnen de Opiumwet. Dit onderstreept hoe belangrijk de functie van monitoring en evaluatie van gezondheidseffecten blijft na de invoering van NPS-wetgeving.

- 1.1.3 *“De opsporing van de handel in NPS en de veroordeling van daders wordt - in theorie - makkelijker (zie ook hieronder, sub nadeel nr. 6).”*

Het wetsvoorstel beoogt dat opsporing van de handel in NPS en criminaliteitsbeheersing vergemakkelijkt zullen worden. Daarnaast wordt verwacht dat veel NPS-handelaren zullen stoppen met de verkoop van strafbaar gestelde producten.⁶ Het wetsvoorstel biedt dus een instrument om de handel en productie te kunnen opsporen en veroordelen, ook in internationale context.⁶

- 1.1.4 *“Na invoering van generieke wetgeving stabiliseerde het aantal patiënten, inclusief jongeren onder de 18, die zich voor behandeling van een NPS-gerelateerd probleem meldden voor behandeling (daarentegen steeg het aantal kwetsbare patiënten).”*

De factsheet beschrijft hiermee een bevinding uit het evaluatierapport van de Psychoactive Substances Act (PSA) in het Verenigd Koninkrijk. Aangezien de gebruikersgroepen en de omstandigheden in het Verenigd Koninkrijk en Nederland niet hetzelfde zijn, is deze vergelijking niet te maken. Het NPS-gebruik in gemarginaliseerde groepen en jongeren is bijvoorbeeld in Nederland zeer beperkt, terwijl het gebruik door deze groepen in het Verenigd Koninkrijk problematisch is.⁷⁻⁹

- 1.1.5 *Potentiële nadelen van generieke wetgeving*
“Beperking van de legale NPS-verkoop – of een verbod – leidt tot ongewenste straathandel, de daarmee verbonden kleine criminaliteit en tot een hoger gebruik van NPS door kwetsbare groepen (daklozen, minderjarigen) en in het gevangeniswezen.”

Uit de evaluaties van meerdere landen volgt dat de NPS-verkoop zich verplaatst naar het illegale verkoopcircuit.^{2,3} Dit is een logische consequentie van de dan illegale status van deze middelen, zoals dit ook het geval is voor alle verboden stoffen, waaronder klassieke drugs. Het aandeel van NPS-gebruik ten opzichte van het gebruik van klassieke drugs is zo klein dat het effect van overstappen vermoedelijk gering is.

Er zijn signalen dat sinds de coronapandemie smokkel en gebruik van NPS, met name synthetische cannabinoïden, in gevangenissen is opgekomen.^{8,10,11} De toename wordt waargenomen in zowel Nederland als het Verenigd Koninkrijk terwijl alleen de laatstgenoemde NPS-wetgeving heeft. Het is niet mogelijk een vergelijking te maken tussen de situaties in het Verenigd Koninkrijk en Nederland.^{3,12}

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk

1.1.6

“De schadelijkheid van NPS is moeilijk te bepalen. Afgezien van de zeer potente opioïden (zoals fentanyl) en SCRA’s, is de schadelijkheid van de meeste NPS-analogen in het algemeen vermoedelijk vergelijkbaar met die van de klassieke drugs waar zij van zijn afgeleid of waarvan ze het effect moeten imiteren. Een specifiek risico van NPS is logischerwijs dat de schadelijkheid ervan op lange termijn niet bekend is.”

In de huidige nationale en internationale praktijk vindt doorgaans eerst ernstige casuïstiek plaats, vaak met fatale afloop, voordat regulering volgt. De casuïstiek in de internationale wetenschappelijke literatuur beschrijft vooral de (acute) toxiciteit van de NPS. Voor de middelen uit de drie stofgroepen in het wetsvoorstel, waaronder dus de fentanylen en SCRA’s, zijn meerdere publicaties beschikbaar.¹³⁻¹⁷ Subtiele schadelijke effecten of schadelijke effecten op lange termijn blijven gemakkelijk onopgemerkt. Onderzoek naar dit soort effecten kan bijvoorbeeld worden gedaan door observationeel onderzoek, zoals het NVIC de afgelopen jaren heeft laten zien.^{15,16,18-22} Ook dit vergt een afwachtend beleid, waarbij er eerst, soms fatale, incidenten moeten plaatsvinden, voordat wetgeving in gang gezet kan worden.

De ervaring heeft geleerd dat veel NPS een vergelijkbaar of ernstiger klinisch beeld met zich meebrengen ten opzichte van de klassieke drugs. Het minder beschikbaar maken van NPS, biedt daarom volgens het CAM een betere bescherming voor de volksgezondheid.

1.1.7

“Sinds de invoering van generieke wetgeving in het VK steeg het aantal behandelingen voor problemen met NPS-gebruik onder mensen met huisvestingsproblemen dramatisch. Niet duidelijk is of hierbij sprake is van een direct causaal verband.”

De factsheet stelt zelf dat er mogelijk geen direct causaal verband is vastgesteld tussen NPS-wetgeving, aantal behandelingen en NPS-gebruik onder mensen met huisvestingsproblematiek. Daarnaast zijn er ook de reeds in 1.1.4 genoemde verschillen tussen het Verenigd Koninkrijk en Nederland.

1.1.8

“Het aantal druggerelateerde sterfgevallen waar een NPS bij betrokken was (of mogelijk had bijgedragen aan het overlijden) nam sinds de invoering van generieke wetgeving in het VK elk jaar fors toe. Niet duidelijk is of hierbij sprake is van een direct causaal verband. Vermoedelijk is de toename toe te schrijven aan andere factoren, zoals een frequenter gebruik van legale en illegale opioïden in het VK.”

De factsheet stelt zelf dat er geen direct causaal verband is vastgesteld tussen de invoering van NPS-wetgeving en de genoemde sterfgevallen in het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast zijn er ook de reeds in 1.1.4 genoemde verschillen tussen het Verenigd Koninkrijk en Nederland.

1.1.9 *“Een daling van het gebruik van NPS ging gepaard met een stijging in het gebruik van cocaïne en ecstasy (MDMA) bij 16- tot 24-jarigen.”*

De factsheet beschrijft de situatie in het Verenigd Koninkrijk voor wat betreft de verandering in gebruik en de gebruikersgroep. Zoals eerder aangegeven zijn er verschillen tussen het Verenigd Koninkrijk en Nederland qua (voorgestelde) NPS-wetgeving, NPS gebruik en omstandigheden waardoor de relevantie voor Nederlandse situatie onbekend is.

Het gebruik van NPS onder Nederlandse jongeren is in algemene zin beperkt.^{23,24} Hierdoor zou een eventuele verschuiving in gebruik lastig waarneembaar en meetbaar zijn, en is onderzoek in specifieke doelgroepen nodig.⁸ Daarmee is deze bevinding uit de factsheet wel relevant voor monitoring en evaluatie van de NPS wetgeving.^{2,3}

1.1.10 *“Voor Nederland (maar ook voor andere landen) geldt: voor een relatief gering probleem rond NPS moet een diepte-investering plaatsvinden (extra budget, capaciteit, chemisch-analytische middelen en ontwikkeling en (diepte)kennis) vanwege de complexiteit bij de handhaving van de generieke wetgeving die voor NPS onvoldoende is (Politie, 2020).”*

Het geciteerde document “Impact wetswijziging Nieuwe psychoactieve stoffen” beschrijft het probleem rondom NPS niet als relatief gering, hetgeen bovenstaande conclusie suggereert.²⁵ NPS-intoxicaties zijn namelijk een groeiend probleem op nationaal en internationaal niveau zowel op het gebied van de handel en productie als de volksgezondheid.

Jaarlijks worden er zo’n 500 NPS-vergiftigingen telefonisch gemeld bij het NVIC. Dit betreft alleen de incidenten waarbij de arts een specifieke vraag had aangezien er geen meldingsplicht voor vergiftigingen is. Het werkelijke aantal intoxicaties ligt mogelijk hoger. Hierbij speelt ook de onbekendheid een rol waardoor het percentage meldingen over NPS hoger is in vergelijking met klassieke drugs. Het aandeel NPS-intoxicaties die bij het NVIC worden gemeld, is inmiddels toegenomen van ruim 8% in 2019 tot 32% in 2021 van alle drugsvergiftigingen.^{26,27} Uit onderzoek van het NVIC blijkt dat NPS-vergiftigingen meestal een matig tot ernstig beloop hebben en dat observatie of behandeling in het ziekenhuis noodzakelijk is.^{21,22,26}

Ervaringen uit andere landen laten zien dat de beschreven complexiteit van de NPS-wetgeving geen probleem is bij het handhaven en bij bewijsvoering voor rechtszaken. Er zijn inmiddels uitvoeringstoetsen uitgebracht, zoals altijd gebeurt door de bij nieuwe wetgeving betrokken diensten. De verwachting is dat de overgang naar deze NPS-wetgeving met de juiste voorbereiding relatief soepel zal verlopen.²⁸

1.2 Kader 1, de beschrijving van de Nederlandse situatie (is dit een juiste weergave?)

De beschrijving van de Nederlandse situatie in de factsheet in kader 1 is onvolledig. Het gebruik van NPS is laag in de algemene volwassen bevolking, maar ligt hoger in bepaalde groepen, zoals jongvolwassenen uitgaanders (die geregeld clubs en festivals bezoeken). In deze groepen is het gebruik van NPS ten op zichte van ecstasy, cocaïne en amfetamine nog steeds laag.²⁴ In 2020 was het laatste-jaar-gebruik van 2C-B in deze

Datum
21 november 2022

Ons kenmerk

groep 15% en van 3-MMC 9%. Het percentage laatste-jaar-gebruikers van 4-FA daalde van 25% in 2016 naar 5% in 2020. Ook het aantal 4-FA monsters ingeleverd bij het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) daalde fors. Gezondheidswaarschuwingen eind 2016 en het verbod in mei 2017 kunnen hierbij een rol kunnen hebben gespeeld.

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk

Het is niet duidelijk waaraan de genoemde 2% in de laatste alinea in kader 1 is ontleend. De eerder vermelde publicatie in kader 1 van het NVIC uit 2020 noemt een hogere incidentie ratio.²⁹ Zoals bij punt 1.1.10 is vermeld, rapporteerde het NVIC dat dit percentage sinds deze publicatie verder toegenomen is naar 32% in 2021.²⁶ Voor recentere overzichten van de gepubliceerde cijfers over NPS-incidenten: zie de jaaroverzichten van het NVIC (www.nvic.umcutrecht.nl/nl/jaaroverzichten) en de website van de Nationale Drug Monitor (<https://www.nationaledrugmonitor.nl/>).

De situatie in Nederland wordt gekenmerkt door meer dan de in de factsheet uitgelichte effecten op de volksgezondheid. De factsheet vermeldt geen informatie over de internationale context en de invloed op de positie van Nederland. Uit douanecijfers komt bijvoorbeeld naar voren dat er vanaf november 2021 t/m september 2022 duizenden kilogrammen NPS zijn geïmporteerd in Nederland. Dit laat zien dat, mede door onze huidige wetgeving, NPS in grote hoeveelheden worden geïmporteerd en via Nederland worden verhandeld.⁶

1.3 Punten 1 t/m5 van de gestelde nadelen zoals vermeld in de literatuur

1.3.1 *“Verbod van hele families van chemische stoffen belemmert legitiem medisch en industrieel onderzoek en ontwikkeling (Stevens & Measham, 2014). Dit omvat ook de ontwikkeling van minder schadelijke recreatieve drugs.”*

Bij het samenstellen van deze wet is rekening gehouden met het medisch en industrieel gebruik van NPS. Voor legitiem gebruik is een ontheffing aan te vragen. Aangezien Nederland relatief laat is met het mogelijk invoeren van NPS-wetgeving, is op dit gebied veel geleerd van anderen landen en dat is meegenomen in het wetsvoorstel.

1.3.2 *“Sommige stoffen binnen gecontroleerde families hebben legitieme therapeutische eigenschappen, waardoor zij weer specifiek van de generieke wetgeving moeten worden uitgezonderd.”*

Op dit punt verwijzen wij naar het antwoord onder 1.3.1.

1.3.3 *“De generieke wet, die de chemische samenstelling van moedermoleculen en de vele mogelijke analogen beschrijft, zal zeer gedetailleerd moeten zijn en vereist derhalve gespecialiseerde chemische kennis, wat problematisch kan zijn voor regelgevers, handhavers en opsporingsambtenaren. Als de douane of de politie een stof in beslag neemt, moet zij vaststellen of de stof tot een bepaalde chemische familie behoort in plaats van te controleren of de betreffende chemische stof op de lijst staat. Door gebrek aan kennis en opleiding is dit voor de meeste ‘eerstelijns politiemedewerkers’ niet duidelijk (Dargan & Wood, 2013). Op deze wijze wordt de complexiteit van de wet vergroot en worden voor zowel de industrie als de staat de administratieve lasten verhoogd.”*

De diensten die betrokken zijn bij de invoering en uitvoering van de voorgestelde wetgeving hebben reeds uitvoeringstoetsen moeten uitvoeren.²⁸ Daarbij is ook gekeken naar de benodigde kennis en opleiding voor handhaving van het wetsvoorstel. Deze toetsingen hebben de haalbaarheid bevestigd. Overigens dienen 'eerstelijns politiemedewerkers' ook nu al voldoende kennis en opleiding te bezitten om te weten welke drugs op de Opiumwetlijst staan. De identiteit van een stof kan alleen vastgesteld worden middels chemisch analytisch onderzoek en dit wordt niet door 'eerstelijns politiemedewerkers' uitgevoerd.

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk

1.3.4

“Generieke wetgeving is vooral gericht op (focus) het verbod op bezit en gebruik, op illegale markten en op gevangenneming, maar nauwelijks op schade voor het individu of de bevolking. Bij generieke wetgeving wordt, anders dan bij de vigerende wetgeving, het gezondheidsrisico van de drug(s) niet meegewogen / beoordeeld om de drug te verbieden (Van Amsterdam et al., 2013).”

Het uitgangspunt van generieke wetgeving is dat er een inherent farmacologisch en toxicologisch gezondheidsrisico uitgaat van specifieke groepen stoffen. In de vaststelling van de stoffengroepen is het gezondheidsrisico dus reeds meegewogen / beoordeeld. De wetenschappelijke kennis over risico's van stoffengroepen gecombineerd met kennis van individuele stoffen binnen een groep zijn traditioneel al een belangrijk element in de risicobeoordelingen van NPS door het CAM, het European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) en de World Health Organisation Expert Committee on Drug Dependence (WHO/ECDD). De voorgestelde wetgeving generaliseert die wetenschappelijke kennis vanuit een voorzorgsprincipe. Indien daar aanleiding voor is, kunnen individuele NPS altijd van lijst Ia naar lijst I verplaatst worden.

In de huidige situatie verschijnen NPS op de markt zonder dat men een beeld heeft van de gezondheidsrisico's van de NPS en haar afbraakproducten in de mens. De gezondheidsrisico's van een individuele NPS worden pas opgemerkt nadat zich acute en vaak zeer schadelijke effecten hebben geopenbaard. Subtielere schadelijke effecten (bijvoorbeeld beïnvloeding rijvaardigheid) en lange termijn schadelijke effecten (bijvoorbeeld carcinogeniteit) blijven onopgemerkt zolang deze niet herleidbaar zijn naar de NPS. Een verbod alleen is niet voldoende, maar er wordt wel een signaal afgegeven dat gebruik gepaard gaat met een zeker risico op gezondheidsincidenten. Een meer proactieve en dus minder reactieve aanpak van de huidige praktijk kan bijdragen aan de veiligheid.

1.3.5

*“Er zijn aanwijzingen voor verplaatsing van het gebruik van NPS naar meer schadelijke drugs (heroïne, legale en illegale opioïden), het zich ontwikkelen van illegale straatmarkten en websites voor bepaalde NPS (Moore et al., 2013) en voor meer schade bij kwetsbare gebruikers (daklozen, teenagers) (Ralphs et al., 2021).
<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2021.103305>”*

Deze conclusie geldt voor het Verenigd Koninkrijk voor wat betreft de verandering in gebruik en de betreffende gebruikersgroep. Het aandeel van NPS-gebruik ten opzichte van het gebruik van klassieke drugs in Nederland is zo klein dat het effect van overstappen vermoedelijk gering is.

Het benadrukt wel de relevantie van monitoring van de wetgeving, evaluatie en preventie voor de Nederlandse situatie.

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk

1.4

De getrokken conclusies n.a.v. de evaluatie van de PSA in de UK

Het Verenigd Koninkrijk heeft met de PSA gekozen voor een aanpak waarbij op voorhand alle psychoactieve stoffen, met een aantal uitzonderingen zoals tabak en alcohol, verboden zijn. De conclusies die door de Britse Home Office zijn getrokken gelden voor de situatie in het Verenigd Koninkrijk. Deze conclusies laten zich niet zonder meer extrapoleren naar de Nederlandse situatie. Ten eerste zijn het verschillende modellen van generieke wetgeving. Ten tweede zijn er verschillen in omstandigheden zoals drugsmarkt, internationale positie, gezondheidszorg, monitoringssysteem, gebruik en gebruikers(groepen).

In het Verenigd Koninkrijk is het NPS-gebruik onder gemarginaliseerde groepen inderdaad een probleem maar dit wordt in Nederland niet gezien.¹² In Nederland lijkt NPS-gebruik met name voor te komen onder uitgaande jongvolwassenen, mannen in de zogeheten 'chemseks'-scene, 'psychonauten' (mensen met een interesse in de effecten van nieuwe psychoactieve middelen) en bepaalde groepen kwetsbare jongeren.²³

De conclusies van de Home Office laten zien dat het belangrijk is om de gevolgen van de invoering van NPS-wetgeving in Nederland te blijven monitoren. Ook is het belangrijk in te blijven zetten, ongeacht de vigerende wetgeving, op voorlichting en preventie om de gebruikers(groepen) op de gevaren van gebruik te wijzen en de kans op incidenten te verkleinen.²³

1.5

Kader 2, het gestelde over criminaliteit

De punten in kader 2 van de factsheet worden niet onderschreven door de deskundigen op dit gebied vertegenwoordigd in het CAM. Er zijn meerdere voorbeelden waarbij NPS worden gelinkt aan criminele activiteiten. Tussen 2018 en 2022 heeft het Post Interventie Team (PIT) van de politie meerdere malen, bijvoorbeeld in de onderzoeken "Morrobay, Kennesaw en Hillview", zowel NPS als stoffen die op lijst I van de Opiumwet staan aange troffen bij handelaren. Er zijn in bovengenoemde zaken bewijzen dat de verdachten daadwerkelijk strafbare stoffen en NPS distribueerden. Ook is er een casus gerapporteerd door de douane en politie, waarbij ruim 300 kilo 3-MMC net voor de strafbaarstelling onder een valse naam is geïmporteerd om op de markt te brengen.

Op basis van diverse politieonderzoeken kan dus gesteld worden dat de handel in een combinatie van strafbare producten met NPS wordt geconstateerd. Maar veelal blijft, na de vaststelling met een indicatieve test dat het een NPS betreft, inzending voor analyse achterwege. Registratie dien aangaande vindt dan niet plaats. Het werkelijke aantal casussen dat gelinkt kan worden aan criminele activiteiten is naar verwachting aanmerkelijk hoger.

De factsheet gaat niet in op hoe invoering van de wetgeving de internationale positie van Nederland kan versterken in de aanpak van criminaliteit. Nederland kan dan bijvoorbeeld aan rechtshulpverzoeken meewerken en

ook de positie van Nederland als NPS-distributieland zal naar verwachting veranderen. Door de invoering van NPS-wetgeving in omliggende landen hebben verschillende NPS-handelaren zich namelijk naar Nederland verplaatst.⁶

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk

1.6 Kader 3, het gestelde over schadelijkheid

De factsheet maakt geen melding van de casuïstiek van chemisch-analytisch bevestigde mono-intoxicaties met NPS waarbij een duidelijke oorzaak-gevolg relatie is aangetoond. Uit onderzoek van het NVIC blijkt dat bij ongeveer 40% van de NPS-vergiftigingen, waaronder bij 3-methylmethcathinon (3-MMC), 4-fluoramfetamine (4-FA) en 'designer benzodiazepines', er geen andere blootstellingen waren.^{15,16,21,22} De literatuur geeft ook aan dat sommige NPS bij langdurig en chronisch gebruik tot verslaving en afhankelijkheid kunnen leiden.^{19,20} Niet voor alle NPS zijn er casussen gepubliceerd.

Het is technisch uitdagend maar goed mogelijk om de verschillende NPS van elkaar te onderscheiden en te identificeren. In Nederland worden NPS in biologisch materiaal aangetoond door de laboratoria van het NFI, het RIVM en verschillende ziekenhuizen. Wanneer dergelijke analyses systematischer worden uitgevoerd draagt dat bij aan het mitigeren van de problemen beschreven in kader 3.

De factsheet vermoedt dat de schadelijkheid van NPS over het algemeen vergelijkbaar en soms erger is ten opzichte van de klassieke drugs waarvan zij zijn afgeleid. Daarmee onderschrijft de factsheet de groepsbenadering van de gezondheidsrisico's.

1.7 Reflectie vanuit het CAM op het wetsvoorstel/stofgroepenverbod

Het CAM en de Risicobeoordelingscommissie zijn niet in de gelegenheid geweest om als geheel bijeen te komen om op dit punt te reflecteren.

Afsluiting

Met deze brief heeft het CAM, ondersteund door de Risicobeoordelingscommissie, enkele nuanceringen en kritische kanttekeningen willen plaatsen bij de kennissynthese over de effecten van generieke wetgeving in de recentelijk gepubliceerde factsheet.

Datum
21 november 2022

Ons kenmerk
[Redacted]

Wij hopen u zo voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]
Voorzitter commissie risicobeoordeling nieuwe drugs

[Redacted]
Coördinator CAM, Secretaris commissie risicobeoordeling nieuwe drugs

19. Schifano F, Napoletano F, Chiappini S, et al. New/emerging psychoactive substances and associated psychopathological consequences - Corrigendum. *Psychol Med* 2021; **51**(1): 43.
20. Wieczorek L, Bujalski M, Dabrowska K. Negative consequences of novel psychoactive substances use among the Polish users. *Psychiatr Pol* 2021; **55**(2): 447-69.
21. Essink S, Nugteren-van Lonkhuyzen JJ, van Riel A, Dekker D, Hondebrink L. Significant toxicity following an increase in poisonings with designer benzodiazepines in the Netherlands between 2010 and 2020. *Drug Alcohol Depend* 2022; **231**: 109244.
22. Nugteren-van Lonkhuyzen JJ, Essink S, Rietjens SJ, et al. 3-Methylmethcathinone (3-MMC) Poisonings: Acute Clinical Toxicity and Time Trend Between 2013 and 2021 in the Netherlands. *Ann Emerg Med* 2022; **80**(3): 203-12.
23. Smit-Rigter LA, Van Laar MW. [Legislation of New Psychoactive Substances in the Netherlands]. *Ned Tijdschr Geneesk* 2021; **165**.
24. Monshouwer K., Van Miltenburg C., Van Beek R., et al. Het Grote Uitgaansonderzoek 2020 - Actueel beeld van uitgaande jongeren en jongvolwassenen, 2020.
25. Politie Directie Operatiën. Impact wetswijziging Nieuwe psychoactieve stoffen, 2020.
26. Nugteren-van Lonkhuyzen J.J. vVAG, Mulder-Spijkerboer H.N., Visser C.C., Dijkman M.A. de Lange D.W., van Riel A.J.H.P. NVIC Jaaroverzicht 2021. Acute vergiftigingen bij mens en dier. NVIC Rapport 01/2022: Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum, Universitair Medisch Centrum Utrecht, 2022b, 2022.
27. Lonkhuyzen JJN-v, Kan AA, Mulder-Spijkerboer HN, et al. Acute vergiftigingen bij mens en dier. NVIC Jaaroverzicht 2019: Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum, Universitair Medisch Centrum Utrecht, 2022b, 2022, 06/2020.
28. Kuipers EJ. Memorie van toelichting - Wijziging van de Opiumwet in verband met het toevoegen van een derde lijst met als doel het tegengaan van de productie van en de handel in nieuwe psychoactieve stoffen en enkele andere wijzigingen. 2022.
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2022Z14042&did=2022D29014>.
29. Hondebrink L, Nugteren-van Lonkhuyzen JJ, Hunault CC, van den Berg J, van der Gouwe D, van Riel A. New psychoactive substances (NPS) in the Netherlands: occurrence in forensic drug samples, consumer drug samples and poisons center exposures between 2013 and 2017. *Addiction* 2020; **115**(4): 716-25.

Datum

21 november 2022

Ons kenmerk